

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ПрАТ «Укргідроенерго»
до проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження змін до Правил
ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку»

1. Мета

Створення необхідних умов для забезпечення виконання зобов'язань ПрАТ «Укргідроенерго» перед державою за проєктом «Відновлення обладнання для підвищення експлуатаційної стійкості та надійності гідроелектростанцій», який спрямований на відновлення зруйнованого/пошкодженого внаслідок збройної агресії російської федерації майна Товариства, шляхом передачі в заставу майнових прав на отримання грошових коштів за договорами про купівлю-продаж електроенергії на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На сьогодні в умовах воєнного стану та враховуючи систематичні атаки російської федерації на енергетичну інфраструктуру України, між ПрАТ «Укргідроенерго» та Європейським інвестиційним банком (далі – ЄІБ) в межах укладеного Меморандуму про взаєморозуміння щодо співпраці над гідроенергетичними проєктами в Україні від 19.04.2024 ведеться робота щодо залучення кредитних коштів для реалізації проєкту «Відновлення обладнання для підвищення експлуатаційної стійкості та надійності гідроелектростанцій» (далі – проєкт).

Надання кредиту від ЄІБ передбачається надати на такі цілі:

- (i) закупівля гідросилового, гідромеханічного та електротехнічного обладнання для забезпечення стійкості роботи, що як наслідок підтримає ліквідність Товариства;
- (ii) передбачення компонента з виділенням коштів для відновлення обладнання у разі настання непередбаченої надзвичайної ситуації на всіх гідроелектростанціях Товариства.

Процедура ініціювання проєкту здійснюється відповідно до вимог Порядку підготовки, реалізації, проведення моніторингу та завершення реалізації проєктів економічного і соціального розвитку України, що підтримуються міжнародними фінансовими організаціями, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2016 № 70 та Порядку погодження залучення державними підприємствами, у тому числі господарськими товариствами (крім банків), у статутному капіталі яких 50 та більше відсотків акцій (часток) належать державі, кредитів (позик), надання гарантій або поруки за такими зобов'язаннями затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2011 № 809.

Повернення та обслуговування кредиту в повному обсязі планується здійснити Товариством, як безпосереднім виконавцем проєкту, за рахунок власних коштів, які будуть отримуватися від здійснення господарської діяльності на ринку електричної енергії.

Водночас, відповідно до вимог чинного законодавства України, для забезпечення виконання зобов'язань Товариства перед державою за проектом необхідне укладення договору між Міністерством фінансів України та ПрАТ «Укргідроенерго» про погашення заборгованості перед державою, в якому буде передбачено умову щодо забезпечення виконання зобов'язань з відшкодування витрат Державного бюджету України, пов'язаних з виконанням гарантійних зобов'язань, шляхом надання у заставу майнового права на отримання грошових коштів (виручки) від здійснення Товариством господарської діяльності на ринку електричної енергії.

На сьогодні основний дохід Товариства формується від провадження господарської діяльності на таких сегментах ринку електричної енергії:

- балансуючий ринок;
- ринок допоміжних послуг;
- ринок «на добу наперед» (далі – РДН);
- внутрішньодобовий ринок (далі – ВДР);
- ринок двосторонніх договорів.

Проте з цього переліку доступні лише декілька договорів, право на майбутні надходження грошових коштів за якими можна передати в заставу.

Так, ринкова вартість всіх майнових прав ПрАТ «Укргідроенерго» на отримання грошових коштів за договором про участь у балансуєчому ринку та договором про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності передана у заставу на весь строк дії кредитів (40 років) в межах:

(i) спільного з Міжнародним банком реконструкції та розвитку і Фондом чистих технологій інвестиційного проекту «Україна – Підвищення стійкості енергосистеми для європейської інтеграції енергомережі (Встановлення гібридних систем з виробництва електроенергії в ПрАТ «Укргідроенерго»)» в обсязі 211 млн дол. США;

(ii) спільного з Європейським банком реконструкції та розвитку проекту підтримки ліквідності «Аварійне відновлення гідроелектростанцій» в обсязі 200 млн євро.

Тобто Товариство здійснило передачу майнових прав на отримання грошових коштів за договором про участь у балансуєчому ринку та договором про надання допоміжних послуг з регулювання частоти та активної потужності у заставу в повному обсязі.

Специфіка роботи Товариства на ринку двосторонніх договорів полягає в укладенні короткострокових контрактів (з періодом постачання до 3-х календарних місяців), що не дає можливості передбачити доходи від здійснення діяльності на цьому сегменті ринку електричної енергії на весь строк дії нового кредиту.

Отже, потенційно розглядатися як майбутній предмет застави можуть лише майнові права на отримання грошових коштів від реалізації Товариством електроенергії на РДН та ВДР на підставі договору про участь у ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку (далі – договір про участь у РДН та ВДР), договору про купівлю-продаж електроенергії на ринку «на добу наперед» (далі –

договір про купівлю-продаж електроенергії на РДН) та договору про купівлю-продаж електроенергії на внутрішньодобовому ринку (далі – договір про купівлю-продаж електроенергії на ВДР).

Варто зазначити, що для Товариства є стратегічно важливим питання щодо можливості залучення кредитних коштів у воєнний час, оскільки об'єкти енергетики систематично зазнають атак ворога та потребують наявності фінансування на відновлення.

Проте укладені Товариством договори, а саме: договір про участь у РДН та ВДР, договір про купівлю-продаж електроенергії на РДН та договір про купівлю-продаж електроенергії на ВДР мають заборону на передачу прав та обов'язків, що виникають за цими договорами в однієї зі сторін, третім особам.

Так, відповідно до пункту 9.2. договору про участь у РДН та ВДР, пунктів 11.6. договору про купівлю-продаж електричної енергії на РДН та договору про купівлю-продаж електроенергії на ВДР, права та обов'язки, що виникають за цими договорами в однієї зі Сторін, не можуть бути передані третім особам.

Таким чином, майнові права на отримання грошових коштів за договором про купівлю-продаж електроенергії на РДН та договором про купівлю-продаж на ВДР не можуть бути передані в заставу відповідно до вимог чинного законодавства України та умов зазначених договорів.

Відповідно до пункту 1.14.1. глави 1.14. розділу I Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 14.03.2018 № 308 (далі – Правила), ОР, учасники РДН/ВДР та інші заінтересовані особи мають право подавати пропозиції щодо вдосконалення роботи РДН та ВДР та внесення змін до цих Правил.

Враховуючи вищезазначене, керуючись нормами чинного законодавства України, ПрАТ «Укргідроенерго» ініціює внесення змін до Правил, а саме: до договору про участь у РДН та ВДР, договору про купівлю-продаж електроенергії на РДН, договору про купівлю-продаж електроенергії на ВДР.

3. Основні положення проєкту акта

Проєкт акта спрямований на створення умов, необхідних для надання ПрАТ «Укргідроенерго» в заставу майнових прав для забезпечення виконання зобов'язань Товариства перед державою за проєктом.

4. Правові аспекти

Основними нормативно-правовими актами, що діють у цій сфері суспільних відносин, є:

Закон України «Про ринок електричної енергії»;

Закон України «Про заставу»;

Постанова НКРЕКП від 14.03.2018 № 308 «Про затвердження Правил ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту постанови не потребує додаткових фінансових та матеріальних витрат з Державного бюджету України.

6. Позиція заінтересованих сторін

Консультації з громадськістю щодо проекту постанови не проводились.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті постанови відсутні положення, які: стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією; створюють підстави для дискримінації.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту постанови надасть можливість ПрАТ «Укргідроенерго» залучити кредитні кошти для реалізації проекту, який спрямований на відновлення пошкодженого / зруйнованого обладнання Товариства, що позитивно вплине як на загальний стан енергетичної безпеки країни, так і на забезпечення життєдіяльності населення України в умовах воєнного стану.